

Vlaanderen geven aan dat de soort op korte termijn ook in Zeeland mag worden verwacht. En zet de uitbreiding van de klimopbij verder door, dan zal *S. analis* ongetwijfeld verder meeliften naar noordelijkere delen van ons land.

Europese waarnemingen gezocht

Na de Nederlandse vondst van *S. analis* is contact opgenomen met Nico Vereecken, die onderzoek doet aan én *Colletes* én *S. analis*, en met oliekeverkenner Johannes Lückmann. Tijdens de correspondentie ontstond al snel het idee dat het interessant zou zijn om op korte termijn de Europese verspreiding van *S. analis* in kaart te brengen. Door het voorkomen in de toekomst te blijven volgen, valt na te gaan of *S. analis* blijft profiteren van de opmars van de klimopbij. Mogelijk valt zo ook meer inzicht te krijgen over de mogelijke gastheren. Gezien het areaal lijkt het in elk geval zeker dat niet alleen de klimopbij als gastheer fungeert. Naast Nico Vereecken en Johannes Lückmann maken inmiddels ook Jelle Devalez en Pierre Dufrêne deel uit van het team en mogelijk gaat ook oliekeverdeskundige Marco Bologna meedoen. Hoe dan ook, alle waarnemingen van *S. analis*, oude, nieuwe en toekomstige, zijn meer dan welkom. Ook zijn we geïnteresseerd in waarnemingen van de nauw verwante soorten *S. apicalis* en *S. antoinei*. Vermeldt indien bekend bijzonderheden zoals de mogelijke gastheer en of er bewijsmateriaal in de vorm van foto's of verzamelde dieren voorhanden is. Waarnemingen kunnen worden doorgegeven aan mij (ivo.raemakers@hetnet.nl) of aan de andere leden van het team.

Literatuur

- Moenen, R., 2005. Waarnemingen aan de klimopbij (Hymenoptera: Apidae). - Entomologische Berichten 65: 145-148.
- Roberts, S. & N. Vereecken, 2009. Information Sheet Ivy Bee (*Colletes bederæ*). Information Sheet 1. Hymettus & BWARS.
- Smit J. & A. de Wilde, 2008. De klimopbij (*Colletes bederæ*) is de Westerschelde over (Hymenoptera, Apidae). - Bzzz 28: 48-50.
- Vereecken, N.J. & G. Mahé, 2007. Larval aggregations of the blister beetle *Stenoria analis* (Schaum) (Coleoptera: Meloidae) sexually deceive patrolling males of their host, the solitary bee *Colletes bederæ* Schmidt & Westrich (Hymenoptera: Colletidae). - Annales de la Société Entomologique de France 43(4): 493-496.
- Vereecken, N.J., H. Schwenninger, A. Gogala & S.P.M. Roberts, 2009. Mise à jour de la distribution de l'abeille du lierre, *Colletes bederæ* Schmidt & Westrich (Hymenoptera, Colletidae) en Europe. - Osmia 3: 2-3.

Summary

In august 2009 the blister beetle *Stenoria analis* was recorded for the first time in the Netherlands. Near Maastricht triunguline larvae were observed on *Colletes*

bederæ males and near a *C. bederæ* nest site a male beetle was collected. The life cycle of *S. analis* and the perspectives of this beetle in the Netherlands are briefly described. Other European records of *S. analis* are requested. In order to support an international initiative to describe the recent distribution and expansion of the species.

Andrena barbilabris, een mogelijke gastheer van de blaaskopvlieg *Myopa tessellatipennis*

Hans Nieuwenhuijsen

In Bzzz nummer 28 schreef ik over de nestarchitectuur van de zilveren zandbij *Andrena argentata* (Nieuwenhuijsen 2008). Op pagina 39 meld ik op 25 augustus 2007 de vondst van een dode bij, waarin zich een vliegenpop bevindt en 'ik wacht nog op het uitkomen van de pop.'

Op 24 april 2009 komt er een blaaskopvlieg uit de pop. Menno Reemer determineert de vlieg als *Myopa tessellatipennis* Motsch, een determinatie, die bevestigd wordt door Jens-Hermann Stuke.

Mark van Veen (1984) meldt dat het geslacht *Myopa* in het voorjaar foerageert op wilg (*Salix* spec.). *M. tessellatipennis* wordt op bloeiende bomen en struiken, zoals meidoorn (*Crataegus* spec.) aangetroffen. De gastheer van deze soort is onbekend. *M. tessellatipennis* vliegt van begin april tot begin juni en is bekend uit de duinen van Santpoort en Overveen.

Mijn eerste gedacht was dat de vlieg een parasitoid is van *Andrena argentata* omdat ik de pop vond in een dode bij in de nestaggregatie van deze zandbij-soort. Maar de vlieg verschijnt te vroeg om als parasitoid op te treden van deze soort, die in Schoorl alleen in zomergeneratie heeft.

Op 24 mei 2009 ben ik teruggegaan naar de nestplaats om uit te zoeken of ik er misschien de voorjaarsgeneratie van *A. argentata* kon aantreffen. Ik vond wel de tweelingsoort *A. barbilabris*, maar niet *A. argentata*. Blijkbaar gebruiken beide soorten dezelfde plek om te nestelen. *A. barbilabris* foerageert op de kruipwilg (*Salix repens*), *A. argentata* op struikheide (*Calluna vulgaris*) (Nieuwenhuijsen 2008).

Ik concludeer, dat gezien de feiten dat *M. tessellatipennis* vliegt van begin april tot begin juni, *Myopa* foerageert op wilg, een voorjaarsbloei, en ik een pop van *Myopa* vond op de plek waar de voorjaarssoort *A. barbilabris*

nestelt, deze zandbij mogelijk een gastheer is van *Myopa tessellatipennis*.

Literatuur

- Nieuwenhuijsen, H., 2008. De zilveren zandbij (*Andrena argentata*) in de Schoorlse Duinen. - Bzzz, Nieuwsbrief Sectie Hymenoptera NEV, 28: 37-39.
- Veen, M. van., 1984. De blaaskopvliegen en roofvliegen van Nederland en België. – Jeugdbonduitgeverij, 's Graveland, 52 p.

Summary

A thick-headed fly, *Myopa tessellatipennis* Motsch., emerged from a pupa which had been found in a dead bee, 13 cm deep in the ground in a cluster of nests of *Andrena argentata*. The pupa had been found in August 2007 in Schoorl; it emerged in april 2009. April is so early in the year that we think that the fly isn't a parasite of *A. argentata*, but of *A. barbilabris*, which also had clusters of nests in the same area in the spring.

De mijnen en de stuifmeelkeus van de vrouwtjes van de rosse metselbij (*O. rufa* Linnaeus 1758) in de Egmonder Hout in Alkmaar

Hans Nieuwenhuijsen

Inleiding

Voordat ik mijn verhaal begin, de volgende opmerking over de wetenschappelijke naam: volgens Amiet et al. (2004) hoort *Osmia rufa* nu *Osmia bicornis* te heten.

Begin mei 2009 werd ik opgebeld door Ad Jansen, lid van het IVN afdeling Noord Kennemerland. Tijdens één van zijn rondleidingen in de Egmonder Hout was hem opgevallen dat uit een kuil, aan de voet van kort geleden omgewaaide boom, regelmatig bijen in- en uitvlogen. Aan de voeten van bomen die langer geleden waren omgewaaid was geen bij te bekennen. Had dat met de vochtigheid van de grond te maken? vroeg hij. En welke soort bij was dit? Als oud-imker zag hij wel dat het geen honingbijen waren. Of ik eens wilde gaan kijken.

Figuur 1. Egmonder Hout, wortelkluit van de omgevallen boom. Foto Hans Nieuwenhuijsen.

Op 4 mei ging ik naar de door hem aangegeven plek (figuur 1). Ik zag al direct bij de kuil een komen en gaan van bijen. Het waren de vrouwtjes van de rosse metselbij. Op de bodem van de kuil zag ik een flink gat, dat als in- en uitgang voor de bijen functioneerde. (figuur 2). Bij nadere inspectie bleken niet alleen in de kuil, maar ook op de wortelvoet van de boom gangen te zijn waar bijen in en uit gingen. Was ik dan zowaar op het spoor van een grote ondergrondse nestaggregatie van een soort, die normaal bovengronds in stengels nestelt?

Figuur 2. Ingang van de mijn. Foto Hans Nieuwenhuijsen.

Ik ving tien vrouwtjes, *die richting ingang vlogen*, met de verwachting dat hun buikschuiers vol met stuifmeel zouden zitten. Geen korrel stuifmeel in de buikschuiers te bekennen. Toch geen nest? Misschien kon ik rond het nest dan foeragerende bijen aantreffen, en die proberen te volgen? Er bloeiden een paar paardenbloemen, veel boterbloemen, nogal wat fluitenkruid en bosandoorn. Geen *Osmia* op deze bloemen te bekennen. Ik keek ook op meidoorn. Niets. Op hondsdrif vond ik twee nectar zuigende mannetjes. Ook nog maar eens op de zomer-